

567 101.

DEO OPTIMO MAX. UNI ET TRINO,

VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ,
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICO-CHIRURGICA,

QUOD LIBETARIIS DISPUTATIONIBUS,
*manè discutienda, in Scholis Medicorum, die Jovis vigesima-septimâ
mensis Februarii, anno Domini M. DCC. LXVI.*

M. DAVID VASSE, Bibliothecæ Facultatis Præfecto,
Doctore Medico, Præside.

An in ipsâ imi pedis manûsve juncturâ, amputatio celebranda?

I.

UALIBUSCUMQUE oculis vel perspicacissimis
machinam humanam conspexeris, hanc numeris om-
nibus absolutam naturæque miraculum insigne non
immeritò renunciabis. Penetralia hujus fusè affecuto,
adestne tibi pars quædam redundans aut viscus? Per-
scrutare iterum; fortè credideris aliquod desiderari. At
perpe. m. Quò plus perpenderis, ed æquiori consilio statues inesse
indubitatum supremæ Intelligentiæ ac Providentiæ sigillum, quod
solus imposuit optimus DEUS. Quàm lugenda ergò ac commi-
seranda fors hominis artu quodam defraudandi! Mutilandum ter-
rent operationis apparatus, fidelis affecla dolor ejusque consecraria:
mutilatum torquet sublati membri lamentaria recordatio, quin &
mortalis limina pulsantis continua suspicio; irreparabile damnum in-
fertur, contremiscunt aditantium corda, animique omnium fluctuant
ancipites. Viden quid calamitosius? Æs sanè triplex circâ pectus
erat illius qui primus amputationem aut celebravit, aut passus est:
qui autem nunc frequentius membra detruncat, ferocissimum val-
deque ignarum culpato. Prudens naturæ minister medium tenet.
Nec illum fugit urgens operandi necessitas, nec allicit temeraria se-
candi aviditas; quam maximam membri partem servare allaborat;
in contiguo longè potiùs quàm in continuo solvenda esse ossa,
agnoscit.

N ECESSARIAM dicas amputationem „non cum membrum laborans immedicabile aut inutile medicastris habetur, sed si ex negatâ operatione manifestum mortis periculum emineat. Quàm multum foret, quàmque pulchrum varios enumerare casus in quibus sola sibi mirè suffecerit natura summè dives summèque provida! Quid si arte juvetur? Vitium est topicum, absconditum aut vetus? Quære indolem & specificum; præstò est copiosa patefacientium, dilatantium, causticorum supellex, divinitus quali indigitata, faustis ominibus totiès usurpata. Cur ferrum ipsumque ignem reformides? Ah quantum salutis cauto Medico præ se ferunt! Pravam constitutionem partis emendant; humidum morbi fomitem retundunt, meliorem crasim in partem accersunt. Ne autumes tamen solis violentioribus utendum. Plures servavit mitior Chirurgia quàm ferocior. Natura vult placari; respuit exacerbari. Prævia semper sit prior agendi ratio; posteriorem ne feceris nisi irritâ alterâ. Expende observata; longè graviores morbos devicit natura, solo cataplasmate è micâ panis similibusve lenibus adjuta, quàm quocumque remedio actiuo, voce ænea etsi millies decantato, imperata, aut potius, durum dictu! millies oppressa. Neque imò excipias gangrenosos affectus sive creaverit eos principium internum, sive externum. Non te amplius deludat vetus error. Putrefactionem mortemve partis non arcetis stimulantibus topicis, neque magis ejusdem detruncatione, diætâ tenui interim adhibita. Quonam igitur modo? En unus quem confirmare numquàm cessavit experientia artis nostræ magistra. Fac ut humor putridus, principiumve omne morbi in partem oppressam illabatur. Quod ut obtineas, quacumque circa malum viæ occludentur, patefiant; vires vitæ, actiones cordis & arteriarum vigeant, sustineantur, refocillentur; topica lenientia adhibe. Satiùs est partem opprimi quàm totum. Dùm arte pars gangrenosa stimulat, labefactatur tunc vitæ principium commune, pressum ite machina: dùm autem emollicur leniturve pars eadem, corroboratur idem principium; circumscribitur malum ulterius non facile scripturum. Dicemusne quid urgentius? Introspectam partem gangrenodeam jucundo sensu non semel cernes servatam, solo textu cellulari depauperato. Hunc supplere, cum vicinis laxior partium adhesio, aut iterum suscitare beneficentior natura, valebit. Quàm immeritò igitur artum obruncavisses! Servari autem cum non potest pars sphacelo correpta, tempore & loco idoneis, eam à vivis sejunget rectè ordinata natura. Nùm interea partes spectatoris aget

Medicus ? Cur non pluries ? Medicus ille qui servat , non qui præ-
 maturè secat. Ast miseros homines ! Medicum etiam cautissimum ad
 amputandum movet natura , circumscriptam partem & emortuam ex-
 trudere impos ; impellit sanies indomabilis & virulenta quæ ab ossibus ad
 vitæ fontes delata , varias phitises , lethales tandem , inducere valet.
 Sic medeberis virubus elephantiaco , cancro , &c. dùmmodò tota in
 partem deposita , nullâ arte nullove specifico veniant corrigenda.
 Cùm verò ossa ita fuerunt commolita ut pars servari nequeat , au-
 dax & promptus amputa. Minus recusant ægroti ; vulneris & ope-
 rationis promiscui sunt dolores ; sanguinem ex arteriis fluere copio-
 siorem cum emolumento fines ; fragmenta ossium non vellicabunt
 nervos , nec de suâ salute desperabit æger. Membri autem quan-
 tum poteris serva. Quò enim , cæteris paribus , à suo quaque trun-
 co magis recedunt , cò tenuiores arteriarum & nervorum divisiones
 evadunt. Sectio hinc minoris momenti ; hæmorrhagiæ faciliùs com-
 pescendæ , dolor lenior , suppuratio paucior , benignior ; cicatrix
 strictior ; gravior prothesis. Cave tamen ne nimis parcus , os contra
 filium , vividè commotum à sectione ableges. Id fuisse funestum
 non rarò docuit dimanans pertinacis cariei sanies omnia pessumdans.
 Jam innumera amputandi in ossium contiguo præsentis commoda ?
 Rectè. Ab hac omnis commotio & fissura ossis superatur ; aufertur
 morbus totus ; periosteum cæterasque partes molles non proritant
 acuta ossium spicula ; nullâ ferrâ , instrumento crudeli , opus est &
 trucidante. Qui ? ossa commota reformidas & ferram non reprobas ?
 Nonne cernis quàm immaniter diserucientur ossium elementa ? An
 te non terret oriunda exindè suppuratio , facilè putrida , cùm ma-
 gis pendeat à spontaneo quàm à circulatorio motu ; erodentissima ,
 cùm à pravato medullari succo , oleo tenuissimo , procedat ? Hoc du-
 plici titulo , quàm disparia carniū , membranarum & ossium pura !
 Pessimum sanè osseum , dicendus , potiori jure , ichor horrendus , si
 præsertim viru quodam contaminetur sanguinea moles. Tantorum
 malorum fortasse inculabis periosteum eò quod non fuerit satis in-
 terfectum. Quæ injuria ? Ab eo salus ; tu causam mali dicis. Cujus
 fit culpa noli non agnoscere. Pingis à periosteio vasa discurrentia
 stringi : id quidem meritò , sed rarius : sæpè sæpius à sanie ossiumque
 fragmentis titillatur , excruciantes dolores , suppurationes teterrimas
 sulcitaturum. Exfoliationem ossis , quâ fucetur error , expectant tunc
 imperiti ; felices , cum mansueta succedit ; inexcusati , si circà vige-
 simum diem per metastasim , aut tabidi intereant ægri , aut in affectus
 chronicos degener fiat morbi conditio. Omnia incommoda hæc , si

non semper, saltē frequentius vitabis cū ossium contiguum solveris. Nec cūcta hujus solutionis perlustravimus bona. Plerique musculi ad fines secti, benignius & ferē nullum fundunt suppuratum; sulchra insunt quibus hæmorrhagias sistere possis absque ligaturis à naturā semper alienis. Quot enim ab illis mala! Per segmina refecare licebit ubi nullas pungentes ossium prominentias linquent partes dissociatæ. Arridet articulorum refectio? At. cū non nisi experimentis inconcussis rapiendus sit verus Medicus, ardentibus votis anhelemus ut Chirurghi sagaces in cubito & poplite eam celebrarent. Sufficiat impræsentiarum si tutissimam in carpo & tarso ostenderimus.

I I I.

GLOBOSUM quoddam, in ossium ulnæ cavo mobile, efformant conglomerata carpi ossa. Hæc diarthrosis, etsi Anatomico multiplex, Chirurgus tamen ut arthrodia habenda est. Cartilagine enim inter-articulari, ita radii cavitas cum depresso ossis *cubii* extremo componitur, ut unum diceres cavum efformari. Differt tarsi junctura. Astragalus gynglimo vero cum tibiâ consociatur. Anteridem præbet validius peronæi tuber. Sed operanti res ferē eodem recidit. Ut ab ulnæ ossium extremis, sic ex malleolis pronasceitur ligaminum multiplex ordo, quibus & complentur capsulæ articulares & firmantur. Totus operationis cardo: circā hæc secanda ligamina vertitur. Nulla autem difficultas cū cutim tendinesque omnes ritē secueris. Sic igitur te geres. Circumposito, ut moris est, aut femori, aut brachio, ubi unicus arteriæ truncus est, veterum torculari, (posses non adhibere, ni sensum doloris obtundere intendas) manibus ejusdem ministri ulnam obscurantis, quantum fieri potest, retrahatur cutis, ligaturæ opæ circā secandum retinenda. Tūm cultro aut scalpello acie optimā donato, lineis quibusdam infrā ossium ulnæ aut cruris conjugatorum tubera, quidquid cutis & tendinum poteris, impavidus seca. Conspicua tunc obvenient ligamenta articularia, circā juncturæ medium incidenda: estque absoluta operatio, quam Chirurghi plurimū, non distinctis duobus sectionis temporibus, in carpo, quin fortē & in ipso tarso, celebrare mallent. Proximiorē ligaturam domes, cruorem paulisper fluere sines, agarici quercini frustula, mox igne exsiccata, variis arteriis gradatim appones; linteo carpo molliter implebis vulnus fasciatione, non capitali quā vulgō uti solent, sed levī & uniente qualis mirā arte (a) nuper reformata est, obligandum: torcular, si adhibueris, laxabis: supererit vulnus ut simplex curandum. Te movit operationis concinnior encheiresis: non lateat ejusdem præstantia-

(a) V. D. Mon.
200 animadv.
Observ. Med.
Edimb. T. IV.
V. 2. Mém.
D. Louis Mém.
de l'Académie
de Chir. T. II.

AUT in juncturis pes manusve secanda, aut crus ulnave detruncanda. At quæ disparitas? Hic duplex instrumentorum mentem ægri conturbantium apparatus: Duo serranda ossa à carnibus & periosteo ægiè denudanda: musculi crassi transversim secandi, multum humorem, machinam exhaurientem, suppuratur: bina trinave arteria agarico non facilè vincenda; curatio periculis scatens; sæpè sæpius duo ossa exfolianda; prothesis dolorifica. Illic res aliter omnino se habet. Unus culter aut scalpellus: operationis apparatus non expavesceit æger: nullum os serrandum, aut à carnibus mundandum: pro musculis tendines refecantur parciorem fundentes suppuracionem, machinæ interna rarè subeuntem: agarico silitur ineluctabiliter cruor, quem evomunt arteriæ tenuiores, retractis tendinibus, sicciosis juncturis facilè compressibiles: curatio felici succedit exitu. Si enim apprimè te gesseris, nequidem febris timenda: ossa quæ supersunt, nedum acuta, quin è contrà cava, carnibus supercrescenscibus molliter opplebuntur. Quidquid enim non nulli dicant, incarnatio fit ibi & probi moris & prompta & sufficiens. Hinc felicior usus membri artificialis, quod, pro circumstantiis, variè temperabit industria mechanice. Uno verbo contiguum solvitur, maximaque membri pars servatur, cum nihil de artu sano tollatur. Attendamus nunc ad morbos amputationem necessitantes. Si quis accidit in manibus aut pedibus, totus in carpo & tarso congeritur. Officula eorum minutim confregit & commovit globus quidam tormentarius: Ne verearis malum usque ad ulnam aut suram perventurum. Impedit officulorum numerosa conjunctio. An sphacelus instat? Ne propera. Natura ipsa aut extrudet ab articulo pedem manusve, aut non altius esse obruncandum, expresso te docebit circulo. Suscipere enim virus gangrenosum omne, prona prorsus est pars hæc utraque. Idem dicas de spinâ ventosâ carieque in carpo & tarso, sedem habente. Ab observatione quæris assertorum certitudinem? Accipe. Mille ad instar tina esto. Gelu enormi per noctem integram correptus fuit puer quidam triennis. Accersiti operam navavimus ut, incipiendo à nive, calorem per gradus impertiremur, & semi-animam revocaremus. Res successit. Vox redire infanti calorque ferè naturalis. At quæ tristitia! Qui luctus! Uterque pes confirmato sphacelo laborat. In tantâ autem rerum calamitate æquius censuimus leniori medelâ morbum hunc naturæ committere bonæ, quàm, imprudenti utriusque pedis detruncatione, illam magis confligere: Quem putas eventum? quam hodiè proponimus subtractionem, eam molita est ipsa natura; brevique conva-

luit æger. Quid deinceps naturæ vestigiis insistent, non audeat ob-
servator Medicus, analogiâ ductus? Incentivum inde habuimus atino
1761, ut duobus nautis manum globo tormentario contractam sic
rescinderemus. Tentatum coronavit optimus successus. A febre im-
munes fuere ambo; nulla hæmorrhagia, etsi laxatum torcular: verbo
dicamus, res ita se habuit ut ex confectariis, digitum tantummodo
fuisse sectum, forlasse dixisses.

W.

REM sapit ille solus cui incommoda ut & comoda patuere.
Non terrent illum quæcumque objecta, quin imò in proposito
confirmant. Quid ergo censendum de lege quâ articulares amputa-
tiones prohibentur? Audi. In re Medicâ, veteres sunt errores, rationum
momentis ut & experientiarum serie, destituti, quos penitus delebit
sedulior phænomenon observatio, felicioꝝque atatum successio. Ta-
lem habet legem illam. A longo tempore in articulis secure digitos;
jam ferè unum est sæculum cum humerum extirpaverit rectè auspica-
tus atque oculatus D. le Dran. Nos ipsi anno 1757 feliciter eam cele-
bravimus. Cur, carpum & tarsum exciperes? At moestant incidenda
ligamina, secandique tendines gravia symptomata parituri. Futilem
formidinem deponere. Eia, pauca exempla & quidam complexa te devi-
cerunt; millia autem clara ac simplicia non recedebunt? Vir esto. Si
viru quodam inficietur sanguis; si semi-sectum tendinem erodet sup-
puratio putris; si concomitabitur morbus gravis, si prava therapeia
usurpabitur, malorum reatu insontem tendinem ne accuses; quæ enim
sit ut impune sectos tendines quotidie videas? Cæterum dum in con-
tinuo & non in contiguo secas, an magis tendinibus, ligamentis, car-
tilaginibus parcis? Minimè. At saltem in alta non irrepet depascens
suppuratio à tendinibus. Ingenuè fateamur, quò tenuior est partis suppu-
rata substantia, eò subtiliorem magisque penetrantem saniem profundi.
Verum si æger non nimis cacochimicus sit, si molliter vulnus cura-
veris, si fascias læsam partem stupefacientes non adhibueris; si probè
corpus nutriveris, uno verbo si in debitis circumstantiis rectè te ges-
seris, hæc suppuratio depascens numquam suborietur. Sectus tendo
intrà carnes se abscondet aëri impervius; acidulis spirituosus liga-
menta, cartilagines, à suppuratione putri atcebis, & si quæ fiat hu-
morum emanatio, ex se, te cauto, salutifera erit; sin quandoque per-
niciofa evadat, id tuâ culpâ factum puta. Urgebunt junioribus ex-
tremâ ossium ulnæ & cruris epiphyses esse molles, spongiosas, ossibus
laxo nexu adhærescentes: nonne ex earum denudatione, suppu-
ratione & diductione timendum? Nonne aut in adultis nigrescent ear-

tilagines capsulæve ad os usque cariem transfaturæ? Eodem fermè
 responso fit satis. Adde quod ad sanationem rari idè properet junio-
 rum natura obsequiosior; quod & carie haud facilè tentetur adulto-
 rum natura robustior; quod, quidquid asserant non pauci, serratis
 ossibus quædam semper accessura sit caries & exfoliatio, magis
 minusve morosa, magis minusve conspicua: cur igitur post soluta in
 contiguo ossa, raram summopere reformidarent? Si quæ cæterum acci-
 dant cartilaginum nigrescentiæ, quod rarissimum fiet, eas ut in tendini-
 bus & ossibus foliaceas expellere par erit natura. Instant, segminum
 beneficio vacare operationem nostram. Quid indè? An per segmenta
 ulnam amputares? Cave. Cum serrâ opus sit, talem methodum fir-
 mus repudia. Pugnat enim cum verâ therapeiâ, periculisque plenam
 devalant observata certa. Quibusdam fortè arridebit carpi, nullatenus
 verò tarsi resectio. Illa inquit, observatis (1) non dubiis gaudet;
 hæc præcipuum habet fundamentum in analogiis; sive à carpo re-
 secto, sive à naturali pedum congelidorum sejunctione, præposterè
 desumptis. Scilicet, 1°. Credere est, aut gelu fuisse dimotum ipsum
 peronæ tuber, triennibus nondum satis firmum, ac proinde nullum
 superstitiis cavum; aut teneriorem ossium indolem potuisse, faciliori
 regeneratione, cavum tantum ad libellam componere; quod utrumque,
 annis provectoribus non sperandum. 2°. Aut non poterunt, protu-
 berantibus malleolis ocreæ apponi quibus incedant curati; aut ipsæ
 incessuris, funesta diastasis continuè est pertimescendâ. Graves sanè
 difficultates sed non invictæ. Si enim cautè operatus fueris, quemcum-
 que ætatis annum degat æger, sufficiet cutis residua ejusque & car-
 nium progeneratio hic loci quàm facillima, ut pes artificialis optimo
 cum successu adaptetur, quin & motu quodam animetur. Attende ad
 ligamenta utrumque os necessitia: quàm robusta, quàm multa? Si
 igitur, ad ipsius pedis naturalis instar, machinamentum quoddam
 flexile & elasticum, in ipsum os tibiam ad perpendicularum non verò
 ex obliquo suos omnes nîsus edens, fabricaveris, nullam diastasin
 reformida. Ossium extrema post perfectam cicatricem durissima fient &
 nullius ferè sensus. Hinc si cavum carnes opplexerint, pulvinar habes
 nativum quo machinamentum adaptes; sin minus, illud inter & ossa,
 pulvinar artificiale tutissimè appones. Tibialibus machinamentum

(1) Eminent sanè inter ea Illustriss. Regni Administri D.D. Com. DE S.-FLORENTIN, recentissima curatio. Sive
 enim spectes agrum, operationi se credentem, quis consideratior, ordine præstantior, omni cautione & curâ
 dignior? Sive operantem, D. Andoullé, Chirurgum Gallie primarium designatum, quis sagacior, eruditior,
 & de rebus Chirurgicis meliora meritis? Intra mensem unum curatio absoluta est, nullis symptomatibus
 gravata aut impedita. Febris quæ tertio die effervuit, à saburrâ tota pendebat, cum, cathartico amaro tem-
 perativè exhibitio, statim fuerit fugata.

hoc superindues, plarisque hominum aliquandò vix suspicandura. Si quid igitur vitii occurrat, in veram causam, machinamentum ineptè confectum, non verò in operationem suaptè innoxiam, refundendum est. An contentent cuti strictius inferi validum Hippocratis funem; qui retractus, cutim à vulnere nimis dimoturus est, quàm ut idonea cicatrix fieri queat? Vana sollicitudo. Sciant tendini huicque pyramidalis, suum esse, intra cellulofam relam, canalem, ab ipsa cute distinctum; pluriesque tendinem huncfuisse sectum haud retractâ cute. (a) Cùm autem hanc operationem nostram innuat communis hominum in similes pietas: suadeat ratio severa, firmet praxis fausta, naturam ipsam imitata, jure concludamus:

(a) V. Parzum
lib. de vulne-
ribus.

Ergo in ipsâ imi pedis manûsque juncturâ, amputatio celebranda.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

<i>M. Petrus-Josephus MORISOT DESLANDES, Chirurgia Gallico idiomate Professor.</i>	<i>M. Joannes - Nicolaus MILLIN DE LA COURVEAULT, Scholarum Professor.</i>	<i>M. Julianus BUSSON; Nosocomiorum Regiorum in Britannia Inspector.</i>
<i>M. Joannes - Ludovicus-Maria SOLIER.</i>	<i>M. Henricus - Jacobus MACQUART, Censor Regius & utriusque Pharmaciacia Professor.</i>	<i>M. Petrus BERCHER, Celsissima Principis Parmae & Placentiae Ducis, dum viveret, Archiater.</i>
<i>M. Henricus - Michaël MISSA, Militarium Nosocomiorum ad Regis Exercitium Medicus, & Rei Herbariae Professor designatus.</i>	<i>M. Theophilus DE BORDEU, Eques, Nosocomii Regii & Militaris Baregiensis Medicus designatus.</i>	<i>M. Theodorus BARON, Censor Regius & Regiae Scientiarum Academiae Parisiensis Socius.</i>

Proponēbat Parisiis HENRICUS RAYMOND, Aduensis, Doctor-Medicus Bisuntinensis, necnon saluberrimae Facultatis Medicinae Parisiensis Baccalaureus, Theses Auctor. A. R. S. H. 1766. A SEXTA AD MERIDIEM.